

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 180 Lei, fél évre 80 Lei, egyes szám 6 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

Uj élet küszöbén.

Egész egyházkerületünkben megnyugvást és őszinte örömet szerzett a husvéti számunkban közölt régen óhajtott és az utóbbi időben hónapról-hónapra ismétlődő ígéret folytán sokunk által napról-napra remélt hirdetés, hogy a kormány, illetve a vallásügyi miniszter Sulyok István püspökünk megválasztását megerősítette.

Soha sem kételkedtünk abban, hogy ez meg fog történni, mert minden alaptalan információval és gazdátlan felelőtlen híreszteléssel szemben meggyőződéssel hirdettük, hogy a megerősítés elkövetkezik és hogy kerületünk acceptálásának nem állanak személyi okok az útjában. A megerősítés igazolt bennünket.

De igazolta annak az elvi szempontnak a helyességét is, melynek alapján a többség autonómiánkat védte és minden személyi érdektől eltekintve küzdött az ellen áramlat ellen, mely jogainkon önként rést akart nyitni.

Mindez még élénkebben domborodik ki, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a püspök-választás megerősítése előbb megtörtént, mint a kerületnek a törvényhozás által való elismerése.

Nincsennek aggodalmaink ennek elkövetkezése felől sem. Jól tudjuk, hogy a kormányban megvolt a jó szándék és akarat. Az utóbbi időben már a vallásügyi törvény elfogadásától függetlenül hajlandó volt egy csupán reánk vonatkozó egyszakaszos — mint a leirat kifejezi: speciális — törvény által megerősíteni. Egyik pontja volt ez a Magyar Párttal kötött választási egyezménynek is. De a kormány nehéz helyzete, az elintézni való feladatok tömege és a rendelkezésre álló rövid idő miatt megérthetjük, ha nem kerülhetett rá a sor, hiszen a már régen beterjesztett vallásügyi javaslatot sem tárgyalta le.

Kerületünk létezését azonban elismerte. Nemcsak régebben azáltal, hogy tisztikarának működését tudomásul vette, a legidősebb es-

peres és a főjegyző által való vezetéséhez hozzájárult, hanem az utóbbi időben, midőn elfogadta azt az álláspontot, hogy mi nem új kerületet akarunk alakítani, vagy az országban levő kerületek egyik-másik részének hovatartozásáról határozni. Egyházkerületünk a régi, történelmi bíró tiszántuli kerületnek egy része, melynek keleti, tehát Romániában levő határa évszázados, nyugaton pedig az új országhatárral jutott új határhoz. A törvényhozás által való elismerés tehát egyfelől formai, másfelől pedig a püspök közjogi méltósága szempontjából szükséges. A püspök ugyanis a szenátus tagja és egészen természetes, hogy a törvényhozó testületben nem vehet részt addig, míg ez a törvényhozás a benne való részvételhez jogot adó kerületet el nem ismeri. Tisztán erre vonatkozik a leirat kifejezése: „az eskü letétele az új egyházkerületnek egy speciális törvény által való megerősítése után fog következni“.

Minden aggodalom nélkül, jó reménységgel és munkára készen állunk meg kerületünk várva-várt nyugodt életének megnyílt kapujában.

Több mint négy és fél esztendei hosszú, küzdelmes és kinos várakozás után jutottunk el eddig. Hála érte a bennünket megsegítő Istennek és köszönet mindazoknak, kiket ő a célunkhoz juttató munkában eszközül felhasznált.

Eddig minden erőt, energiát a szervezés munkája és álláspontunk megvédése kötött le és emésztett fel, vagy az annyiszor tapasztalt sikertelenség lohasztott le minden munkakedvet. Végre felszabadultak a fogva tartott dolgozni akaró elmék, reménység emeli fel a csüggedő szíveket, kezdődhetik az építés, az alkotás ideje.

Hisszük: ennek a jegyében fog összeülni kerületi közgyűlésünk.

Nagyfontosságú, egyházunk, kulturánk és fajunk jövőjére szinte döntő határu feladatok várnak megoldásra, régóta huzódó nehéz kérdések elintézésre, melyeknek eddig függőben maradása már is jelentékeny károkat okozott.

Legelső az egyházi életünkben, közelebb-ről egyes gyülekezetekben felbomlásnak indult rend, békeesség és az eddig legalább formailag megvolt törvényes fegyelem visszaállítása. Vannak gyülekezetek, — sőt állítólag lelkész is, — amelyek kétségbevonják a kerület határozatainak kötelező erejét, különösen, ha anyagiakra vonatkoznak. Mindez természetes következménye az eddigi állapotnak. A most már felelős vezetők kezébe kerülő egyházkerületnek legelső feladata ezeknek a már szinte anarchiával határos jelenségeknek megszüntetése, ami az alsóbb foku egyházi hatóságok közreműködésével hisszük, hogy gyorsan sikerülni is fog.

Másik sürgős feladat középiskoláink fenntartásáról való végleges gondoskodás. Bármennyire súlyos terheket ró is egyházunk egyetemére meglevő három középiskolánk fenntartása, vállalnunk és hordoznunk kell és közös erővel, kulturánk nivójának megtartásáért mindenre kész lélekkel el is bírjuk azokat. De ma már az utolsó, a tizenkettedik órának legutolsó perceit éljük. Ezt nem szabad felejteni közgyűlésünk egyetlenegy tagjának sem.

Harmadik feladat iskoláink, főképen elemi iskoláink belső életének egyöntetű és határozott irányítása és vezetése. Az állami tanterv alkalmazása, vallás- és énektanításunk tantervének reformja, az egyes állami rendeletek egyöntetű és gyors végrehajtása határozott vezetést kíván, mely célból feltétlenül szükség van tanügyi bizottságra és szakavatott előadóra.

Fontos feladat nyugdíjügyeink végleges rendezése, mely a lelkészek, tanárok, tanítók kétségbeesztő jövőjét némileg vigasztalóbbá tegye. Ide tartozik a jelenben már nyugdíj nélkül levő nyugdíjasok sorsának enyhítése.

E nagyobbára egyházunk külső, vagy kulturális életére vonatkozó feladatok mellett ott vannak az egyházi belső élet megelevenítését minél teljesebb mértékben való megújulását munkáló és elősegítő teendők. A belmisszió kifejlesztése, az iratterjesztés megindítása, a szegényügy rendezése, az egyházfegyelem nagy problémája a régi értelemben vett missziói ügy, a szétszórta megtartása és még annyi más, hogy a leglelkesebb munkások tömörítését és szervezett vezetését kívánja.

Kétségtelen, hogy súlyos feladatok neheznek egyházkerületünkre és a vezetést átvévő elnökségre, de egyszersmind gyönyörű perspektíva tárul fel előttünk, ha a nagy célok megvalósítására gondolunk.

Az Ur, ki eddig küzdelmekben és kitar-

tásunkban őket és bennünket megsegített, gazdagítsa meg erővel, vezesse bölcsességével és áldja meg kegyelmével, az általuk vezetettek lelkébe pedig adjon egyakaratot.

Ezzel köszöntjük szívbeli örömmel kerületünk elnökségét és összeülő közgyűlésünket kerületünk új, csak most kezdődő életének köszöbén.

Debreceni István.

A Szent-földről.

Krisztus Urunk nemzetségéről, születéséről, neveltetéséről, tanításairól, csodatéteiről, bevádlatásáról haláláról és feltámadásáról a protestáns kezébe adott Szent Biblia, jelesen az Új Testamentum könyvei bőségesen tájékoztatnak bennünket.

Ez alkalommal a Szent-földről kívánunk értekezni, arról a földről ahol az Ur Jézus született, működött és meghalt. „A te világosságod fénylik a szivárvány minden színében s Te el-látsz a Kelet-nek határaitól el a Nyugat nak határáig”. Ezen szavak hangzanak a hitű mohamedánus ajkairól, amikor földre borulva Kelet felé fordulva s az ő istenéről, Alláh-ról és annak prófétájáról megemlékezik. A misztikus dervisek rendjének alapítója, Dzsalaleddin Rumisz adta eme szavakat a hívő szájába, mely szavak az Isten végtelen és mindent felölelő szeretetéről tesznek bizonyosságot.

Hadd kísérjenek el ama szavak bennünket is arra a földre: Bethlehembe, Názárethba, Jeruzsálembe el egészen a Golgotháig, — oda, a hol az emberiségnek legmagasztosabb, legtisztább alakja élt, szenvedett és meghalt.

Ha kirándulásunkat oda csak gondolatban is megtesszük, lehetetlen elzárkóznunk azon benyomástól, hogy ott világot rendítő események játszódtak le — hajdan, ahol az Isten fia feleba-

Tisztelettel van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy 17 év óta a Fő-utcán levő

könyvnyomdámát és könyvkereskedésemet

a napokban

str. Iosif Vulcan - Nagy Sándor-utca 14. sz. alá a Ref. Tanítónőképző-Intézet épületébe helyezem át.

Teljes tisztelettel

Béres Károly.

ráti szeretet vallásának meggyőző erejét a Golgothával pecsételte meg.

Tehát hová megyünk? Megyünk a Szent-földre. Kanaánba, az ígért földjére, Palesztinába, mely réges-régen a philiszteusok földje volt. Merre, hol van az a „Szent-föld”, az ígért földje? Az a föld a Földközi-tenger keleti partvidéke, a régi Phöniciától délre a Jordán vize mellett fekvő terület.

Krisztus Urunk idejében négy tartományra volt felosztva, melyek közül három: Judaea, Samária és Galilaea Jordán folyón innen, egy: Peraea a Jordánon túl feküdt. Judaea volt a főtartomány. Fővárosa vala Jeruzsálem, mely négy halmon épült. Aztán Jerichó, ahol tíz hónapig át lerem szőlő, füge és déli gyümölcs meg Bethlehem, hol Dávid király a Megváltó született. Galilaeában: Kapernaum a Genesareth tava mellett s Názareth, hol Krisztus Urunk gyermekéveit töltötte. Samária hasonló nevű fővárosa Izrael ország fővárosa volt. Peraeában laktak a régi, harcos philiszteusok.

[Folyt. köv.]

Irodalom

Gárdonyi Géza élete és költészete.

Tanulmány. Irta: Szabolcska László, Temesvár.
Helicon kiadása. 133 lap. Ára 90 Lei.

Mint lapunk előző számában jeleztük, Szabolcska Lászlónak doktori szigorlatra írta tanulmánya e kötet. De műve korántsem valami száraz elvont értekezés, mint az ilyen célú művek legnagyobb része hanem kedves közvetlenséggel és természetes egyszerűséggel megírt vonzó, lebilincselő olvasmány. Kedvessé és érdekessé teszik különösen azok az intimítások, életrészletek és jellemvonások, melyeket az író részben atyjától: Szabolcska Mihálytól hallott, kinek legjobb barátja volt, részben pedig a hozzá írt levelekből állapított meg. Ezeknek az alapján írja meg Gárdonyi életrajzát, jellemzi egyéniségét, ismerteti vallását és vallásosságát, hitét, végül munkáit és költészetét. Nagyon érdekessé és bensőségessé teszi annak a 17 levélnek leközlése, melyeket Gárdonyi Szabolcska Mihályhoz írt, harminc éves állandó bizalmas barátságuk alatt mintegy negyven hasonló levéllel együtt. E könyv olvasása közben egészen közelről ismerjük meg Gárdonyi érdekes emberi és értékes írói arcképét. Ha itt-ott elárulja is, hogy kezdő író munkája, de bizonyosságot tesz arról a szeretetről is, mely mindegyik lapról gazdagon sugárzik felénk. E külső kiállításában is szép könyvet jóindulattal ajánljuk olvasóink támogató figyelmébe.

Szolid keresztyén
szaküzlet!
Oradea, General Mosoin (Kert) utca 4. Ipartesület mellett

Horváth és Tsa
órás és
ékszerész

Egyházi hírek

Feledhetetlen Húsvetnap Köröstarhányban.

Csak egy közönséges harangavatás volt március 21-én Köröstarhányban, mégis feledhetetlen marad az mindazokra nézve, akik ott jelen voltak. A mellékkörülmények teszik azt azzá.

Ez az elég tekintélyes számú főgyökeres magyar kálvinista gyülekezet a festői szépségű Belényes vidékén fekszik. Életrevaló, szivós, komolyan vallásos nép. Szakács Dénes a papjuk. Ő oltogatja fogékony lelkükbe sok szeretettel az evangélium örök igazságait. A román megszállás idején ezt az igen gazdag községet teljesen kifosztották. Valami 86 ot le is öltek közülük valami szomorú félreértés miatt. A megriadt lakosság a közeli erdőkbe menekült és napokon át ott bujdokolt. Amikor végre hazajött, hajlékait üresen találta. Csak a négy csupasz fal meredt szomorúan rája. Ez a végletekig elkeseredett nép Istenéhez fordult ekkor és hitében talált megnyugvást és felemeltetést. Öt esztendő telt el azóta. És ma már újra megszerzett mindent. Talán még gazdagabb ma, mint annak előtte volt. Mint a pálmafa, a nyomás alatt nőttek nagyobbra a köröstarhányi derék jó kálvinisták.

Nem feledkeztek Istenről sem, aki őket a nagy megpróbáltatáson átsegítette. Templomukat szépen kirenoválták. Most pedig egyetlenegy egyszerű földműves ember közülük 100,000 lelt adományozott egyedül egy új harang beszerzé-

Konfirmációi emléklap =

- 17 × 21 cmtr. méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben ... Lei 1—
21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva ... Lei 3—
24 × 31 cmtr. méretben, dús aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben ... Lei 4—

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép konfirmációi Emléklappal, II. kiadás ... Lei 16—

áron beszerezhető:

Béres Károly Könyvkereskedésében

ORDER — NAGYVÁRAD,

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 14. szám

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 dbon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk

sére. Ennek a páratlanul hitbuzgó derék kálvinista magyar testvérünknek a neve Felés Péter és neje Gyulai Zsuzsánna. Özvegy édes anyjuk: Gyulai Péterné emlékezetére öntették a több mint négy métermázsás remek szép harangot. Igazán a Bocskay, Bethlen, Rákóczy korabeli idők hitbuzgó kálvinista őseink jutnak az eszünkbe, akik hitökért, egyházukért mindent feláldoztak.

Az ünnepély lefolyása minden tekintetben méltó volt az alkalomhoz. Az ünnepi beszédet Bokor Sándor belényesi lelkész mondotta I. Mózes 28, 19—22 alapján. A nemes szívű adakozót a pusztaban bujdokló, kőpárnán aluvó Jakóhoz hasonlította, aki éppen ott találkozott Jehovával s megígérte neki, hogy megsegíti. Erre Jakób fogadalmat tett, hogy ő meg oltárt épít Bethelben a Jehova tiszteletére. Ezt a fogalmát teljesítette most be a nemeslelkű adakozó. A nehéz időkre való visszaemlékezés meg a mostani örvendetes ünnepély emlékezete zokogásig meghatotta a hatalmas gyülekezetet, ahol a szomszédos testvér gyülekezetek is szép számmal voltak képviselve.

Kint a templom előtt Juhász András várasfenesi lelkész mondott fajszeretettől izzó, megható beszédet a gyűlölet által vértontani elrabolt és a szeretet által békét hirdetni visszahozott harangról.

Ezután a rendelési helyére emelkedett a harang fel. Szépen búgó, remek hangjában sokáig elgyönyörködünk a Hönig-féle sikerült harangnak.

Hirdesse ércszava sok évszázadokon át a nagy Isten szerető jóságát és a nemes szívű adakozó áldozatkészségét.

Lelkészuvasztás. A kis és nagy dobai (szilágyszolnoki egyházmegye) társegyházakba Miszti Mihály, józsefházai lelkészt választották meg egyhangulag. Új állását ápr. 8-án foglalja el.

A budapesti Bethánia-egylet április 10—13 napjain konferenciát tart.

Vallásos estélyek. A szatmári egyházban a tél folyamán, okt. 31-től virágvasárnapig 20 vallásos estélyt tartottak. Melyeken az önkéntes adományokból 37.028 Lei gyűlt be a főgimnázium és felsőbb leányiskola javára.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben kerülnek

Wegenstein S. Fiai orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltnak. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk.

26—1

BERGER és SPINDLER

nagyszebeni harangöntők ajánlják
háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhang-ért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni.

ÜRÖGDI SÁNDOR

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

ORADEA

NAGYVÁRAD

Strada Simeon Stefan — Bethlen-utca 44. szám.

Elvállal: a legkényesebb igényt is kielégítő szobafestő és mázoló munkákat a legjobb kivitelben, jótányos árakon!

15—3

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl 22
és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ORADEA, Strada Ba. Iuliu No. 10-21. Alapítva 1849.

Az aranyéremmel
kitüntetett

„VICTORIA”

Kertgazdasági és Magtermelő R. T.

Magkereskedés

faiskola és szőlőoltványtelep

ORADEA—NAGYVÁRAD

60 oldalas nagy képes árjegyzéke sok hasznos tudnivalóval megjelent. Kérje ingyen bérmentve megküldését. 10—6

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on
(Győrök, Arad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányait kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 22